

Ekološko vaspitanje i obrazovanje

Sistem vaspitanja i obrazovanja na svim nivoima, naročito na osnovnoškolskom treba i mora sadržavati elemente ekološkog vaspitanja i obrazovanja, kako bi kontinuirano i svestrano doprinosio pripremanju i osposobljavanju učenika za život u budućnosti

Ekologija je nauka o uzajamnim odnosima živih bića i njihove životne sredine. Pojam ekologija se danas koristi u dosta širokom i često neispravnom značenju, a najčešće kao sinonim za zaštitu životne sredine, koja je primijenjeni, aplikativni dio ekologije. **(EKOLOGIJA I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE NISU SINONIMI!!)**

Pod pojmom životna sredina podrazumijeva se sve ono što je izvan cjeline organizma, obuhvatajući kompleks uticaja koji dolaze od nežive prirode i drugih organizama.

Ekološko vaspitanje i obrazovanje predstavlja proces formiranja znanja, svijesti, stavova, vještina i modela ponašanja pojedinca u skladu sa principima zaštite životne sredine, koji promoviše vrijednosti, etiku, holističku i humanističku filozofiju života. Dakle, to je proces u kome se istovremeno razvijaju kognitivne i vaspitne komponente, odnosno svijest i osjetljivost za promjene u životnoj sredini, ljubav prema prirodnom i društvenom okruženju, vrijednosni stavovi, namjera da se djeluje u cilju zaštite i unapređenja životne sredine, vještine uočavanja problema u životnoj sredini, kao i učešće u aktivnostima u rješavanju problema kako na lokalnom tako i na širem, globalnom nivou.

U kontekstu škole cilj ekološkog vaspitanja i obrazovanja svodi se na to da učenici steknu osnovna znanja o stanju životne sredine, razvijaju pravilan i kulturni odnos prema prirodnim objektima te zauzmu lično aktivno učešće u zaštiti ekoloških vrijednosti koje će biti izraz njihove unutrašnje motivacije i pozitivnih stavova.

Dometi ekološkog vaspitanja i obrazovanja treba da budu upotrebljiva i vidljiva znanja, svijest i ekološko poželjno ponašanje i djelovanje pojedinca, čime je obuhvaćena racionalna, emocionalna i voljna strana ličnosti, što je od posebnog pedagoškog značaja kada su u pitanju učenici osnovne škole.

Zadaci ekološkog vaspitanja i obrazovanja su:

1. Razvijanje sposobnosti percipiranja životne sredine,
2. Usvajanje sistema ekoloških znanja,
3. Formiranje vrijedonosnog ekološkog sistema,

4. Formiranje ekoloških navika i

5. Ovladavanje ekološkom kulturom.

Analizom navedenih zadataka možemo konstatovati da su ravnomjerno zastupljene obrazovna i vaspitna komponenta te su samim tim i vrijednosti koje učenik usvoji u toku školovanja iskoristive u svakodnevnom životu.

Razvijanje ekološke svijesti je veoma specifičan i dugotrajan proces u kome bez kontinuiranog rada na sticanju ekoloških znanja, formiranju ekoloških stavova, ekoloških vrijednosti i svakodnevnog praktičnog angažovanja učenika nema ni adekvatnog ostvarivanja cilja ekološkog vaspitanja.

Uloga osnovne škole u razvoju ekološke svijesti navedena je u zadacima Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju, član 6 stav 9 koji glasi: "razvijanje ekološke svijesti i svijesti o potrebi očuvanja prirodne i životne sredine". U Republici Srpskoj ne postoji sistematsko sprovođenje ekološkog vaspitanja i obrazovanja, poučavanje se uglavnom svodi na usvajanje činjenica o ekologiji te zagađivanju i zaštiti životne sredine, sa evidentnim zapostavljanjem razvijanja stavova, sistema vrijednosti i vještina, što je vidljivo kroz analizu nastavnih programa, odnosno očekivanih ishoda.

Ulogu škole u ovom kontekstu moramo posmatrati mnogo šire, kao sveukupni kontekst, kroz stil života u školi, vaspitne metode koje nudi kroz nastavu, vannastavne i vanškolske aktivnosti, sa tendencijom premanentnog ostvarivanja svog rada. Nastavne programe treba kreirati tako da odgovaraju različitim potrebama i sposobnostima učenika i u skladu sa zahtjevima i standardima savremenog života. Međutim, škola je dio velikog sistema koji sporo prihvata promjene i sporije mijenja u odnosu na dinamiku promjena savremenog društva.

Smatram da je nastavnike prije svega potrebno osposobiti za realizaciju ciljeva i zadataka ekološkog vaspitanja i obrazovanja uz nezaobilazno naglašavanje **važnosti i potrebe integracije ekoloških sadržaja u programe svih nastavnih predmeta**. Takođe, neophodno je izvršiti kritičku analizu sopstvenog rada, samoevaluaciju, kao i preuzimanje odgovornosti za promjene u obrazovanju. Ovo zahtijeva kontinuirano stručno usavršavanje nastavnika kao jednog od najbitnijih činilaca cjelokupnog procesa ekološkog vaspitanja i obrazovanja, kao sastavnog dijela savremenog obrazovnog sistema.

Tags

Stručno usavršavanje nastavničkog kolektiva

Custom fields

Tip strategije: Obrazovne strategije

Collections

Autorski tekstovi

Metodika i didaktika